

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

Retningslinjer for udøvelse af arbejdskraftens frie bevægelighed under covid-19-udbruddet

(2020/C 102 I/03)

Covid-19-krisen har ført til indførelsen af hidtil usete foranstaltninger på tværs af EU's medlemsstater, herunder genindførelse af kontrol ved deres indre grænser.

I retningslinjerne for grænseforvaltningsforanstaltninger for at beskytte sundheden og sikre adgangen til varer og vigtige tjenesteydelser ⁽¹⁾ fastsættes principperne for en integreret tilgang til en effektiv grænseforvaltning, som skal beskytte sundheden, samtidig med at det indre markeds integritet bevares. I henhold til punkt 23 i retningslinjerne bør medlemsstaterne tillade og lette passagen for grænsegængere, navnlig (men ikke kun) dem, der arbejder inden for sundhedssektoren, fødevarersektoren og andre vigtige tjenesteydelser (såsom barnepleje, ældrepleje, nøglepersonale til almennyttige tjenester), for at sikre fortsat erhvervsaktivitet.

Restriktioner af arbejdstagernes ret til fri bevægelighed kan begrundes i hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed eller den offentlige sundhed, men de skal være nødvendige, proportionale og baseret på objektive og ikke-diskriminerende kriterier.

Grænsegængere, udstationerede arbejdstagere ⁽²⁾ og sæsonarbejdere bor i ét land, men arbejder i et andet. Mange af dem er af afgørende betydning for værtslandene, f.eks. for sundhedssystemet, leveringen af andre vigtige tjenesteydelser, herunder etablering og vedligeholdelse af medicinsk udstyr og infrastruktur, eller sikring af levering af varer. En koordineret tilgang på EU-plan, der gør det lettere for disse arbejdstagere at fortsætte med at krydse de indre grænser, er derfor afgørende.

Efter Det Europæiske Råds opfordring ⁽³⁾ til Kommissionen om at gøre noget ved situationen for de grænseoverskridende arbejdstagere og sæsonarbejdere, der fortsat skal være i stand til at udføre væsentlige aktiviteter, samtidig med at man undgår yderligere spredning af virusset, og i forlængelse af retningslinjerne for grænseforvaltningsforanstaltninger for at beskytte sundheden og sikre adgangen til varer og vigtige tjenesteydelser, navnlig punkt 23, opfordres medlemsstaterne i de nedenfor anførte retningslinjer til at træffe specifikke foranstaltninger, der sikrer en koordineret tilgang på EU-plan ⁽⁴⁾. Dette gælder for ovennævnte arbejdstagere, navnlig de arbejdstagere, der har behov for at krydse grænserne for at nå frem til deres arbejdssted, fordi de udøver kritiske erhverv ved at udføre aktiviteter, der er forbundet med væsentlige tjenesteydelser. Dette bør også gælde i tilfælde, hvor ovennævnte arbejdstagere udelukkende anvender en medlemsstat som transitland for at nå frem til en anden medlemsstat. Disse retningslinjer berører ikke de specifikke foranstaltninger, der er beskrevet i meddelelsen om indførelse af grønne baner ⁽⁵⁾ eller i retningslinjerne for fremme af luftfragttransportoperationer under covid-19-udbruddet ⁽⁶⁾.

Medlemsstaterne bør behandle selvstændige erhvervsdrivende, der udøver de i disse retningslinjer nævnte kritiske erhverv, på samme måde.

Arbejdstagere, der udøver kritiske erhverv

1. I visse dele af EU, navnlig i grænseregioner, udøver grænsegængere kritiske erhverv, i forbindelse med hvilke det er afgørende at kunne bevæge sig uhindret på tværs af grænser. De restriktioner, som medlemsstaterne indfører i forbindelse med passage af deres grænser, kan føre til yderligere vanskeligheder eller endog hindre bestræbelserne på at bekæmpe covid-19-krisen.

⁽¹⁾ C(2020) 1753 final.

⁽²⁾ Arbejdstagere, som midlertidigt udsendes af deres arbejdsgiver i én medlemsstat for at arbejde i en anden medlemsstat med henblik på at udføre en tjenesteydelse.

⁽³⁾ Punkt 4 i den fælles erklæring fra Det Europæiske Råds medlemmer af 26. marts 2020.

⁽⁴⁾ Vejledningen om gennemførelse af midlertidige restriktioner for ikkevæsentlige rejser til EU, om lettelse af transitordningerne for hjemsendelse af EU-borgere og om virkningerne for visumpolitikken (C (2020) 2050 final) indeholder foranstaltninger i forbindelse med grænsegængere og sæsonarbejdere fra tredjelande.

⁽⁵⁾ C(2020) 1897 final.

⁽⁶⁾ C(2020) 2010 final.

2. Den fortsatte frie bevægelighed for alle arbejdstagere inden for kritiske erhverv er af afgørende betydning, både for grænsegængere og udstationerede arbejdstagere. Medlemsstaterne bør give arbejdstagerne mulighed for at indrejse på værtsmedlemsstatens område og for uhindret adgang til deres arbejdssted, navnlig hvis de udøver et af følgende erhverv (7):
- Sundhedspersonale, herunder paramedicinsk personale
 - Plejepersonale i sundhedssektoren, herunder plejepersonale for børn, handicappede og ældre
 - Forskere i sundhedsrelaterede erhverv
 - Arbejdstagere i lægemiddelindustrien og industrien for medicinsk udstyr
 - Arbejdstagere, der er involveret i levering af varer, navnlig i forsyningskæden for lægemidler, medicinske forsyninger, medicinsk udstyr og personlige værnemidler, herunder i installation og vedligeholdelse heraf
 - Arbejde inden for informations- og kommunikationsteknologi
 - Informations- og kommunikationsteknikerarbejde og andet teknisk arbejde med henblik på væsentlig vedligeholdelse af udstyr
 - Ingeniørarbejde såsom energiteknik, almindeligt ingeniørarbejde og elektroteknik
 - Personer, der arbejder på kritiske eller på anden måde væsentlige infrastrukturer
 - Assisterende arbejde inden for naturvidenskab og ingeniørvirksomhed (herunder vandværksteknikere)
 - Rednings- og overvågningsarbejde
 - Brandfolk/politifolk/fængselsbetjente/sikkerhedsvagter/beredskabspersonale
 - Fremstilling og forarbejdning af fødevarer samt beslægtede erhverv og vedligeholdelsesarbejde
 - Operatørarbejde ved fremstilling af fødevarer og tilknyttede produkter (herunder fødevarerproduktionsoperatør)
 - Transportarbejdere (8), navnlig:
 - Bil-, varevogns- og motorcykelchauffører (9), chauffører af busser og tunge lastbiler (omfatter buschauffører og sporvognsførere) og ambulanceførere, herunder chauffører, der transporterer bistand, der tilbydes i henhold til EU-civilbeskyttelsesmekanismen, og chauffører, der transporterer tilbagevendte EU-borgere fra en anden medlemsstat til deres hjemsted
 - Flypiloter
 - Lokomotivførere Vogninspektører, værkstedspersonale samt infrastrukturforvalteres personale, der beskæftiger sig med trafikstyring og kapacitetstildeling
 - Arbejdstagere inden for søtransport og sejlads ad indre vandveje
 - Fiskere
 - Ansatte i offentlige institutioner, herunder internationale organisationer, der har en kritisk funktion.
3. Kommissionen opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at indføre særlige, smidige og hurtige procedurer for grænseovergange med en regelmæssig strøm af grænsegængere og udstationerede arbejdstagere for at sikre en gnidningsløs passage for dem. Dette kan f.eks. ske, og hvor det er relevant, ved hjælp af særlige baner ved grænsen for sådanne arbejdstagere eller med særlige mærkater, der er anerkendt af nabomedlemsstater, for at lette deres adgang til beskæftigelsesmedlemsstatens område. Kommissionen vil også omgående foretage en høring af Det Faglige Udvalg for Arbejdskraftens Fri Bevægelighed for at finde frem til den bedste praksis, der kan udvides til at omfatte alle medlemsstater, og som gør det muligt for disse arbejdstagere at udøve deres kritiske erhverv uden unødige hindringer.

(7) Kategorierne følger ESCO-klassifikationen (europæiske færdigheder, kompetencer, kvalifikationer og erhverv), som er den flersprogede europæiske klassifikation af færdigheder, kompetencer, kvalifikationer og erhverv. Se <https://ec.europa.eu/esco/portal/how-touse/21da6a9a-02d1-4533-8057-dea0a824a17a>.

(8) Jf. desuden specifikke retningslinjer for transportarbejdere i C (2020) 1897 final — Meddelelse fra Kommissionen om indførelse af grønne baner i henhold til retningslinjerne for grænseforvaltningsforanstaltninger for at beskytte sundheden og sikre adgangen til varer og vigtige tjenesteydelser.

(9) For motorcykelchauffører gælder det udelukkende, når de transporterer medicinske forsyninger, medicinsk udstyr eller personlige værnemidler.

Sundhedsscreening

4. Sundhedsscreening af grænsegængere og udstationerede arbejdstagere skal foregå på samme vilkår som dem, der gælder for beskæftigelsesmedlemsstatens statsborgere, der udfører de samme erhverv.
5. Sundhedsscreening kan udføres, før eller efter grænsen passeres, afhængigt af den tilgængelige infrastruktur for at sikre en jævnt flydende trafik. Medlemsstaterne bør indbyrdes koordinere indsatsen, så der kun udføres sundhedsscreening på den ene side af grænsen, for at undgå overlapninger og ventetider. Kontrol og sundhedsscreening bør ikke kræve, at arbejdstagerne forlader køretøjerne, og bør i princippet være baseret på elektronisk måling af kropstemperatur. Måling af arbejdstageres kropstemperatur bør normalt ikke foretages mere end tre gange på én dag. Hvis arbejdstageren har feber, og grænsemyndighederne finder, at han/hun ikke bør have tilladelse til at fortsætte rejsen, bør arbejdstageren have adgang til passende sundhedspleje på samme vilkår som beskæftigelsesmedlemsstatens statsborgere. Oplysningerne om denne person bør deles med den berørte nabomedlemsstat.
6. For de transportarbejdere, der er omhandlet i punkt 19 i *meddelelsen om indførelse af grønne baner*, finder de særlige foranstaltninger for sundhedsscreeninger, der er omhandlet i disse retningslinjer, anvendelse.

Andre arbejdstagere

7. Medlemsstaterne bør tillade, at grænsegængere og udstationerede arbejdstagere fortsat kan krydse deres grænser på vej til deres arbejdsplads, hvis arbejdet i den pågældende sektor stadig er tilladt i værtsmedlemsstaten.
8. I situationer, der kan føre til en ændring af arbejdstagerens forsikringsmedlemsstat ⁽¹⁰⁾, bør medlemsstaterne gøre brug af undtagelsen i artikel 16 i forordning (EF) nr. 883/2004 ⁽¹¹⁾ med henblik på at bevare en uændret socialsikringsdækning for den pågældende arbejdstager. For at anmode om en sådan undtagelse skal arbejdsgiveren indgive en anmodning til den medlemsstat, hvis lovgivning arbejdstageren anmoder om at blive omfattet af.

Sæsonarbejdere

9. Nogle sektorer i økonomien, navnlig landbrugssektoren, er i flere medlemsstater stærkt afhængige af sæsonarbejdere fra andre medlemsstater. For at afhjælpe manglen på arbejdskraft i disse sektorer som følge af krisen bør medlemsstaterne udveksle oplysninger om deres forskellige behov, f.eks. via etablerede kanaler i Det Faglige Udvalg for Arbejdskraftens Frie Bevægelighed. Der mindes om, at sæsonarbejdere i landbruget under visse omstændigheder udfører kritiske høst-, plantnings- eller pasningsfunktioner. I en sådan situation bør medlemsstaterne behandle disse arbejdstagere på samme måde som de arbejdstagere, der udøver de ovennævnte kritiske erhverv. Medlemsstaterne bør ligeledes tillade, at sådanne arbejdstagere fortsat krydser deres grænser for at arbejde, hvis arbejdet i den pågældende sektor stadig er tilladt i værtsmedlemsstaten. Medlemsstaterne bør også give arbejdsgiverne meddelelse om, at det er nødvendigt at sørge for passende sundheds- og sikkerhedsbeskyttelse.
10. Kommissionen opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at indføre særlige procedurer for at sikre en gnidningsløs passage for sådanne arbejdstagere, og den vil også i Det Faglige Udvalg for Arbejdskraftens Frie Bevægelighed finde frem til den bedste praksis, der kan udvides til at omfatte alle medlemsstater, så disse arbejdstagere kan udøve deres erhverv uden unødige hindringer.

⁽¹⁰⁾ I tilfælde af flere aktiviteter i to medlemsstater, når en grænsegænger, der i øjeblikket arbejder i både beskæftigelsesmedlemsstaten og bopælsmedlemsstaten, og som er forsikret i beskæftigelsesmedlemsstaten, fordi hans/hendes aktivitet i bopælsmedlemsstaten ikke er væsentlig, overskrider tærsklen på 25 % af arbejdstiden som følge af visse medlemsstaters isolationsforanstaltninger.

⁽¹¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger.